

Tko je kriv za (ne)pismenost?

Pitanjem iz naslova bavit ćemo se malo kasnije. Sada najprije par riječi o prvom ovobrojnom i ovogodišnjem članku. To je zanimljiv pregled **Ladislava Bognara** o kreativnosti u nastavi. Na račun nastave često možemo čuti optužbe kako ne da potiče kreativnost, nego ju guši. Možda sad postane jasnije zašto je to tako: kreativnost je po nekim shvaćanjima – poremećaj. Dokaz su tome mnogi veliki kreativci koji su život okončali samoubojstvom. No s druge strane, puno je više kreativaca koji se nisu ubili, a i samoubojstvo nije uvijek uzrokovano psihičkim poremećajem. (Cinici bi rekli kako je to ekstreman oblik samokritike.) Mi ćemo se ipak usmjeriti na intimnu vezu kreativnosti i škole pa u članku potražite nove ideje za primjenu u razredu.

Zbog raskoraka između raspoloživih kadrova i stvarne potražnje na tržištu rada za određenim zanimanjima, odrasli se moraju doškolovati ili prekvalificirati. **Irena Kiss** ispitivala je njihove stavove prema takvom (cjeloživotnom) obrazovanju i dobila da najveću vrijednost ljudi pripisuju mogućnosti učenja i napredovanja i ugodnoj atmosferi u kojoj se educiraju, a tek onda materijalnoj isplativosti tog svog projekta i raznim aspektima organizacije nastave. U svakom slučaju, nužno je poticati “popularizaciju cjeloživotnog obrazovanja i njegovog prihvaćanja kao neminovne pojave usmjerene unapređivanju profesionalnog djelovanja i razvoja kako na osobnoj, tako i na društvenoj razini” – kaže autorica. Na svoje će doći i ljubitelji faktorske analize kao i svi oni koji će to tek postati.

Martina Loborec i **Dejana Bouillet** analizirale su načine na koji odgojitelji(ce) u zagrebačkim dječjim vrtićima procjenjuju mogućnosti uključivanja djece s ADHD-om u redovite predškolske programe – s obzirom na ograničenja ove skupine djece ali i s obzirom na kompetencije odgojitelja za njihov odgoj i obrazovanje. Autorice ukazuju na potrebu snažnijeg angažmana ukupne zajednice u poboljšanju inkluzivne odgojno-obrazovne prakse, posebno u smislu osiguravanja kvalitetnije stručne

podrške odgojiteljima i sustavnije edukacije odgojitelja za inkluzivnu odgojno-obrazovnu praksu.

Odgojitelji i učitelji su za djecu, nakon članova njihove uže obitelji, najznačajniji modeli socijalnog učenja. **Nataša Vlah** i **Zorina Pinoza-Kukurin** iz Rijeke istraživale su stavove studenata prema obrascima ponašanja u socijalnim sukobima. Premda istraživanje ima metodoloških ograničenja (npr. relativno mali uzorak ispitanika), zanimljivo je kako su studenti deklarativno skloni suradnji no široko prihvaćaju kompromis, izbjegavanje i prilagodbu. Da, suradnja dobro zvuči. Ali nije uvijek ni potrebna ni moguća. Treba (po)učiti o prednostima i nedostacima svakog od načina rješavanja sukoba i o njihovoj primjerenosti pojedinim situacijama.

Ocjenjivanje u školi je takva jedna zgodna prilika za testiranje različitih metoda rješavanja sukoba – i s učenicima i s njihovim roditeljima. No **Vesna Nosić** u svom članku o ispravljanje i ocjenjivanje školskih zadaća iz hrvatskoga uopće ne ostavlja prostora za bilo kakva pregovaranja i dogovaranja: pismen si ili nisi. U ovom vrlo zanimljivom i praktičnom članku kolegica citira Antuna Barca, književnog kritičara i povjesničara koji je 1952. godine napisao kako su “srednjoškolski profesori, ispravljajući zadaća, u velikom dijelu stvorili cijelu pismenost u Hrvata”. A tko li je kriv za nepismenost? Do koje ju se granice može tolerirati? Npr., treba li profesor srušiti studenta koji u ispitu, iz bilo kojeg predmeta, napiše *čovijek*? Ili profesor samo treba dobiti slom živaca?

Stanko Cvjetićanin i **Vesna Živanović**, kolege iz Vojvodine, pišu o zastupljenosti i općenito (lošem) položaju romske djece u obrazovnom sustavu Republike Srbije. Od desetero romske djece koja upišu osnovnu školu, petero će upisati peti razred, a samo će jedno upisati sedmi razred i možda završiti osnovnu školu. Na državnoj su razini donijete razne mjere za rješavanje tih problema ali na praktičnoj razini pozitivni pomaci su vrlo mali. Bilo bi zanimljivo znati kako to funkcionira kod nas.

U rubrici *Iskustva iz prakse* donosimo prikaz inovativne metodike poučavanja u sklopu tzv. INVET projekta koji je financiran nepovratnim sredstvima Europske unije za Hrvatsku. Temeljni izazov projekta bio je *Kako poučavati učenike s teškoćama za stjecanje zanimanja?* Činjenica jest da su nastavnici u srednjim školama nedovoljno osposobljeni za rad s učenicima s teškoćama u razvoju. Vjerujemo da će vam iskustva triju kolegica: **Olgice Jukić**, **Petre Međimorec Grgurić** i **Dinke Žulić** koje su koordinirale ovaj projekt pomoći u radu s vašim učenicima, ali i u namjeri da se i sami uključite u neki takav ili sličan projekt.

Ana Šenjug prikazuje knjigu **Ane Petravić** *Udžbenik stranog jezika kao mjesto susreta kultura - slike stranoga i vlastitoga u hrvatskim udžbenicima njemačkog jezika* koje nam otkrivaju čitav niz pitanja vezanih uz strukturiranje kulturno-civi-

lizacijskih sadržaja njemačkog jezika, a koja su proizašla iz autoričinog istraživanja hrvatskih udžbenika njemačkog jezika za osnovnu školu od 1950. god.

Marijana Cesarec piše o zanimljivom povijesnom romanu **Ive Perića** *Sve o Marietti*: priči o dugom i živopisnom životu naslovne junakinje, feteve Dubrovčanke Mariette Katušić, rođene Linardić, ali i autentičnoj priči o Dubrovniku, dubrovačkim građanima i prijelomnim povijesnim događajima na hrvatskim prostorima u drugoj polovini 19. i prvoj polovini 20. stoljeća.

Početkom rujna prošle godine umro je **Edo Vajnaht**. U znak sjećanja na našeg velikog učitelja, pedagoga i metodičara **Branimir Mendeš** je napisao lijepi članak o njegovim trajnim tragovima na putu razvoja hrvatskoga školstva i prosvjete.

I na kraju: vijesti iz HPKZ-a. Naš predsjednik **Nevio Šetić** piše o znanstvenom skupu *Razvoj hrvatskoga školstva u kontekstu Europske unije* što su ga zajednički organizirali HAZU i HPKZ a naš kroničar **Ante Bežen** osvrće se na jesensku školu odgojitelja, učitelja i drugih pedagoga. (O proljetnoj ste mogli čitati u br. 2/2011. – ako već niste bili na njoj.) Pozor! Škole ćemo organizirati i ove godine; potražite najave na našim mrežnim stranicama i u *Školskim novinama*.

Dubravka Miljković